

Piatra Scrisă - o posibilă destinație ecoturistică în Parcul Natural Munții Maramureșului

**Timur Vasile Chiș*

***Mihai Hotea*

Cuvinte cheie:

România, Maramureș, Parcul Natural Munții Maramureșului, Piatra Scrisă, calcar eocen, inscripții, peșteri

Introducere

Piatra Scrisă este localizată în Munții Maramureșului pe partea stângă a văii Țâșlișoara, sub Vf. Muntele Frumos (1408 m), lângă „Drumul lui Manz” (fig.1). Originea toponimului vine de la înscrisurile care se află la baza stâncii aflată lângă un izvor carstic, fiind un loc de popas pentru cei ce treceau și trec prin zonă.

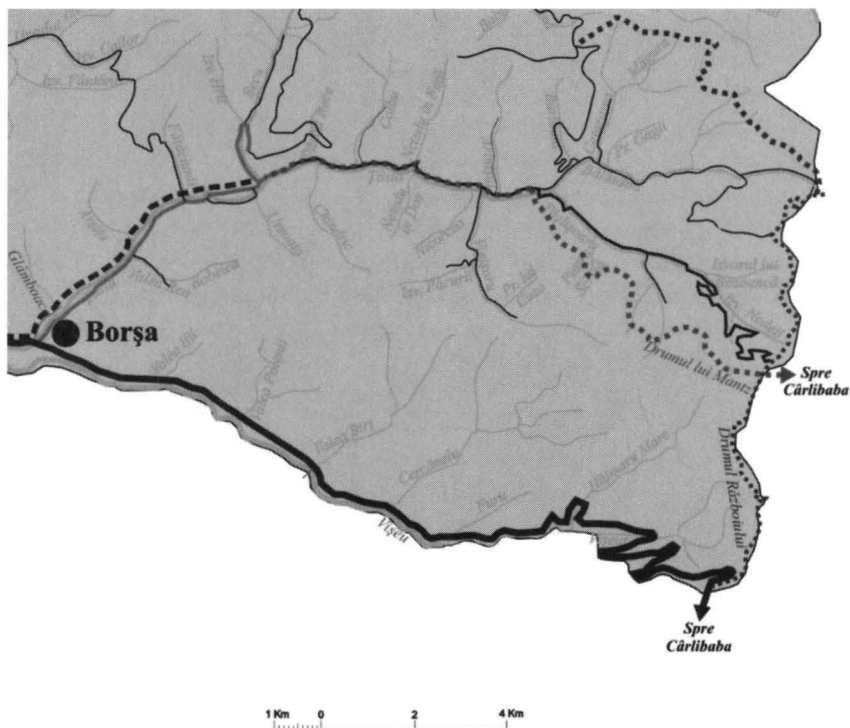

Fig. 1 „Drumul lui Manz”. Localizare geografică

Din punct de vedere administrativ, aparține de localitatea Borșa. Accesul se face din Baia Borșa pe drumul forestier de pe valea Țâsla, și de aici pe „Drumul lui Manz” care se află în aval de confluența văilor Țâșlișoara și Bălăsâna.

„Drumul lui Manz” a fost construit în anul 1841 pentru a transporta minereurile exploatate de la minele din Baia Borșa, la topitoria de la Cârlibaba Nouă. Denumirea drumului vine de la numele proprietarului austriac de mine Manz Wintzens.

Descriere:

Piatra Scrisă este o stâncă din calcar eocen înalta de circa 20 m iar la bază se află inscripții începând cu anul 1862 până în 1995.

Toate înscrisurile se referă la numele persoanei, localitatea și anul când a trecut prin zonă. Multe înscrisuri vechi au fost înlocuite cu altele noi, fapt ce a afectat unele date, probabil mai vechi, din perioada când se transporta minereu la topitorie.

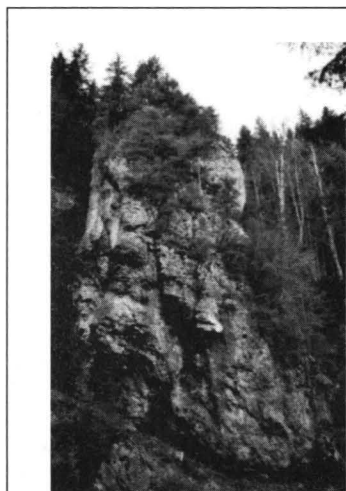

Fig. 3 Piatra Scrisă

Fig. 4 Inscripții pe Piatra Scrisă

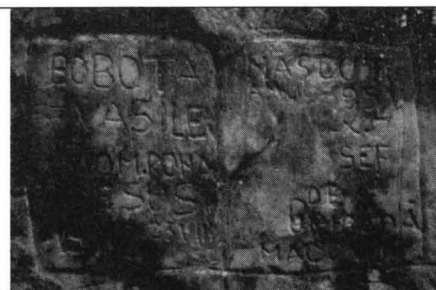

Fig. 5 Inscripții pe Piatra Scrisă

Piatra Scrisă face parte dintr-un abrupt calcaros în care s-au format 6 peșteri aflate la altitudinea de 1270 – 1290 m:

- peștera nr. 1 are o dezvoltare de 11 m;
- peștera nr. 2 („Peștera Hornurilor”), are o dezvoltare de 20 m și o denivelare de +8 m. În interior sunt două încăperi sub forma unor hornuri înalte de 8 m;
- peștera nr. 3 are o dezvoltare de 15 m și o denivelare de +2 m. În anul 2012 intrarea în peșteră era blocată.
- peștera nr. 4 („Peștera cu Horn”), are o dezvoltare de 16,5 m și o denivelare de +6 m și -1 m;
- peștera nr. 5 („Peștera Tunelului”), are o dezvoltare de 18,5 m și denivelare de 0 m. Este cea mai spectaculoasă peșteră din zonă, fiind formată prin dizolvarea calcarului de către apele unui pârâu subteran. Are forma unui tunel prin care a circulat apa. Pe pereții exterior al stâncii se observă urmele fostului tunel de apă,
- peștera nr. 6, are o dezvoltare de 13 m și o denivelare de +0,5 m.

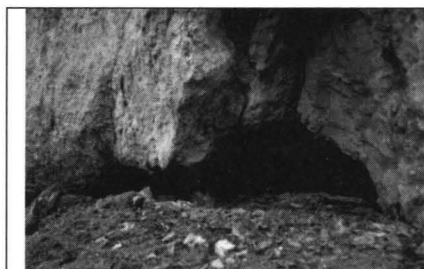

Fig. 5 Peștera nr. 6

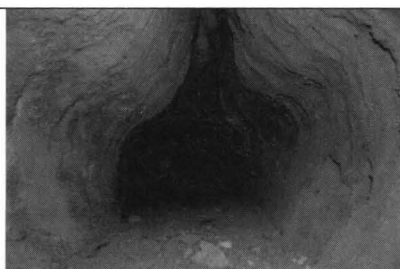

Fig. 7 Interior din Peștera nr. 5 („Peștera Tunelului”)

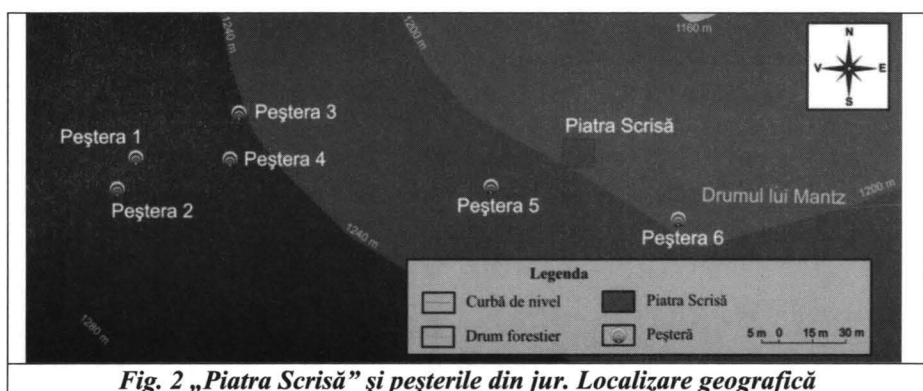

Fig. 2 „Piatra Scrisă” și peșterile din jur. Localizare geografică

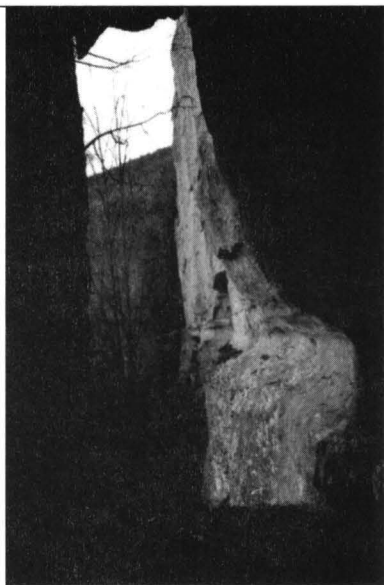

Fig. 8 Peștera nr. 5 („Peștera Tunelului”) și urmele fostului tunel, pe peretele exterior

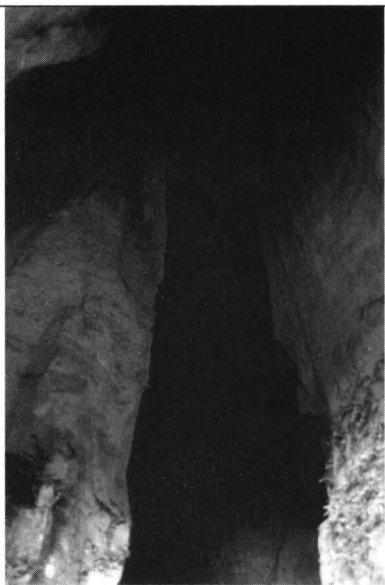

Fig. 9 Peștera nr.4 („Peștera cu Horn”)

Abruptul stâncos din Piatra Scrisă are o lungime de circa 200 m și o înălțime de 10 - 30 m.

În zona abruptului se află o stâncă, „Sfinxul din Piatra Scrisă”, de circa 15 m înălțime care are forma unui cap de om.

Fig. 10 Sfinxul din Piatra Scrisă

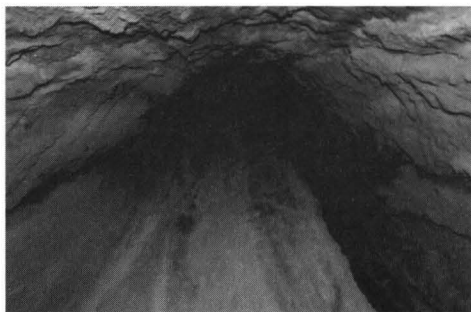

Fig. 11 Peștera nr. 2 („Peștera Hornurilor”)

Concluzii:

- pe Piatra Scrisă nu am identificat nici o inscripție din perioada construirii și folosirii drumului pentru transportul minereurilor;
- cea mai veche inscripție este din anul 1862;
- foarte multe inscripții vechi au fost șterse și înlocuite cu altele noi;
- denumirea drumului vine de la numele proprietarului austriac Manz Wintzens;
- drumul a fost construit în anul 1841, având ca scop transportul minereurilor exploatate din minele de la Baia Borșa, la topitoria de la Cârlibaba Nouă;
- topitoria de la Baia Borșa a fost închisă în anul 1847, iar minereul s-a transportat până în anul 1862, cu căruțele pe acest drum la Cârlibaba Nouă, an în care activitatea se oprește și aici, prin declanșarea procedurii de faliment a topitoriei;
- considerăm că în trecut acest drum a fost o „poartă de intrare” în Maramureș;
- momentan drumul este folosit pentru exploatarea lemnului până la Piatra Scrisă;
- Piatra Scrisă poate fi inclusă într-un circuit turistic prin amenajarea unui traseu turistic care ar putea fi intitulat „Drumul Minereurilor”.
- Traseul ar putea pleacă din localitatea Baia Borșa - Valea Țașla - Drumul lui Manz - Piatra Scrisă - Fântâna Stanchii - Valea Vulcănescu - Cârlibaba sau cu întoarcere la Baia Borșa, pe drumul forestier, de pe Valea Țăslișoara. Traseul ar putea fi folosit și pentru cicloturism;
- lângă Piatra Scrisă sunt 6 peșteri, ușor de vizitat care pot fi incluse într-un circuit turistic.

Bibliografie

1. **Istvan D.** (2011) - *Etape ale mineritului de la Baia Borșa*, Acta Musei Maramorosiensis, vol. VIII, Muzeul Maramureșului, Ed. Aska Grafika Sighetu Marmăției;
2. **Portase, A** (2006) - *Codice pentru mileniul următor*, Editura Maria Montessori, Baia Mare;

* Muzeul Maramureșan, Secția Științele Naturii, 435500, Sighetu Marmăției, email: timurcv@yahoo.com

** Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj Napoca, Facultatea de Geografie, Extensia Sighetu Marmăției, 435500, Sighetu Marmăției, email: mihai_hotea@yahoo.com